

PINTÉR DEZSŐ
interjúja

A bot és a cukorka

„A kormánykoalíciós erők ütök-vágják az ellenfelet – alkotmánybíró-választás, magyar–román alapszerződés és ami jön –, majd széles mosollyal kijelentik, tudnak ám ők másként is beszélni, ha mi jobban viselkedünk. Pedig 1988 óta megtanulhatták volna, hogy velünk így nem lehet semmire se menni.

Ha valóban megpróbálnának egyenrangú partneri viszonyt teremteni, azt mi is elfogadhatnánk. Ez azért sem lenne haszontalan, mert – bár célunk az MSZP–SZDSZ kormány leváltása – 1998 hozhat olyan választási eredményeket, amelyek nyomán igen bonyolult politikai konstelláció alakulhat ki. Feltehetően minden parlamenti erőnek mérlegelnie kell majd, melyik az a politikai formáció, amellyel a legnagyobb sikerrel és a legkisebb kockázattal vezethető az ország.

Ezen az alapon elvileg az MSZP-vel sem kizárt az együttműködés.

Ehhez azonban alaposan át kellene alakulnia az MSZP-nek”

– így nyilatkozott a Magyar Hírlapnak a Fidesz-Magyar Polgári Párt alelnöke.

Kövér László úgy véli, az SZDSZ-nek a Fidesszel kapcsolatban

nincs mozgásteret, ezért nem hallat a szocialistákéhoz

hasonló szíréhangokat. Az SZDSZ számára egyetlen lehetőség marad:

a kormánykoalíció politikáját a teljes konfrontáció felé vinni.

Bármiféle konszenzus, amely az MSZP – s esetenként az ország –

érdekeit szolgálja, tovább szűkítené az SZDSZ mozgásterét.

„Az SZDSZ óriási taktikai küzdelmet folytat: azt szeretné elérni, hogy nélkülözhetetlenné váljon az MSZP számára, s e nélkülözhetetlenség tudatában minél többet zsaroljon ki koalíciós partnerétől.”

• **Vannak-e kételyei a Fidesz vezetőinek afelől, hogy az utóbbi időben tanúsított élesen konfrontációs magatartás hosszabb távon hasznos-e a párt számára?**

Egy párt ritkán tudja kizárólag maga alakítani a saját politikáját és hangvételét. Azt diktálhatja az élet és kikényszerítheti a politikai ellenfelek megnyilatkozásainak hatása is. Nem biztos, hogy a Fidesz vezetőinek előre eltervezett magatartásnak jelölt meg. Ez a magatartás részben a koalíció korrupciós ügyei miatt alakult ki, részben a társadalmat mélyen megosztó törvényjavaslatok, országgyűlési határozatok vitájában, részben azért, mert a politikai ellenfél eleve ezt a hangot üti meg. A magyar–román alapszerződés vitájában – talán éppen akkor, amikor lehetőség lett volna a kompromisszumra – a szocialista Kovács László külügyminiszter és a szabad demokrata Eörsi Máttyás külügyi bizottsági elnök elképesztő stílust engedett meg magának.

• **Lát ma olyan ügyeket, amelyek megérnék, hogy sikerükért minden párt mérsékelje a retorikáját?**

Olcso válasz lenne, hogy éppen a közelmúltban fogadta el a kormány az alkotmánykonceptióra vonatkozó módosító indítványokat, s a végszavazás után a parlament alkotmányozó bizottsága hozzájárult a normaszűrő megfogalmazások kidolgozásának. Mindannyian tudjuk ugyanis, hogy az alkotmánykonceptió vitáját érdektelenség kíséri és ez annak is szól, hogy nincs igazán alkotmányozási helyzet, nem nagyon tudunk – mert nincs rá szükség – a jelenlegitől túlságosan eltérő alkotmányos struktúrát alkotni. A jelenlegi alkotmányozást ezért pótcselekvésnek tekintem, amely leplezni próbálja, hogy a kormány képtelen alapvető gondokat megoldani. Visszatérve a kérdésre: természetesen vannak olyan ügyek, amelyekért ma is érdemes lenne kompromisszumot kötni. Csak hogy a kormánykoalíció tevékenységét nem a politikai és nem is a társadalmi kompromisszumkeresés jellemzi. Ahogy a magyar–román alapszerződés vitája is bizonyította, a kormánykoalíció számára az lenne a kompromisszum, ha az ellenzék mindenben egyetértene a koalíciós álláspontokkal. A valóban égetően szükséges kompromisszumok elmaradásáért tehát nem mi vagyunk a felelősök.

• **A kormánykoalíció több politikusa szerint a Fidesz kifejezetten keresi az alkalmakat a kemény összeütközésekre, és egyre gyakrabban mondva csinált ügyekkel próbálkozik. A bizalmatlan-**

ság mély és kölcsönös. Van esély a változtatásra?

Nem tudom. A bizalmatlanság 1988-ig vezethető vissza. Mi a kormánykoalíció nagyobb pártjában a vezetői arcokat nem 1994-ben ismertük meg, hanem még egy másik időszakban. Ezekkel a már akkor is unt arccal, s az általuk képviselt világgal szemben alakítottuk meg a Fideszt. Az 1994-es választások előtt feltártuk azokat a veszélyeket, amelyek a Magyar Szocialista Párt kormányzati szerepével járnak. Az aggodalmak megalapozottaknak bizonyultak, sőt a helyzet ma rosszabb, mint amire mi 1994-ben gondoltunk. Tiszteletben tartottuk a választók döntéseit, s elfogadtuk azt is, hogy véleményünket a szavazóurnáknál meglehetősen csekély számú választó osztotta. Nekünk nincs bajunk az MSZP választóival, még kevésbé a szociáldemokráciával, amely felé állítólag az MSZP törekszik. Csak hogy az MSZP politikálásában nyoma sincs annak, hogy komolyan venné a szociáldemokráciát. Meggyőződésem, hogy nem lehet remélni változást olyan emberektől, akik életük nagy részét más rendszerben és más kormányzati szerkezetben éltek le. Ők nem tudnak kibújni a bőrükből. Éppen ezért a Magyar Szocialista Párt és a Fidesz között az éles különbségek mindaddig érződni fognak, amíg az MSZP-ben nem lesz radikális nemzedékváltás, amíg az MSZP-ben nem bukkannak fel a kulcspozíciókat nem foglalják el azok a politikusok, akiket nem terhel felelősség azért, ami ebben az országban 1990-ig lezajlott.

• **Őn számít arra, hogy ez 1998-ban megtörténik?**

– Én egy ideig abban bíztam, hogy ez már 1994 előtt megtörténik. Ez a reményem azonban 1992 után teljesen szertefoszlott. Ha az MSZP az 1998-as választásokon sikert ér el, akkor az stabilizálni fogja a jelenlegi pártelitet. S akkor stabilizálódik ez a szerencsétlen helyzet is, amiről beszéltek.

• **Az utóbbi időben az MSZP több vezető politikusa is békülékenyen nyilatkozott a Fideszről. Akadt, aki az 1998 utáni koalíciós együttműködés lehetőségét is megpendítette. Vették az üzeneteket?**

Hogyne vettük volna, hiszen ezek az üzenetek olyan mennyiségben jelentek meg, hogy az egy lónak is elég lett volna ahhoz, hogy megbokrosodjon. Túlzott jelentőséget azonban nem tulajdonítottunk ezeknek. A bot és a cukorka természetesen ma is a hatalom eszköztárába tartozik. A kormánykoalíciós erők ütök-vágják az ellenfelet – alkotmánybíró-választás, magyar–román alapszerző-

dés és ami jön –, majd széles mosollyal kijelentik, tudnak ám ők másként is beszélni, ha mi jobban viselkedünk. Pedig 1988 óta megtanulhatták volna, hogy velünk így nem lehet semmire se menni. Ha valóban megpróbálnának egyenrangú partneri viszonyt teremteni, azt mi is elfogadhatnánk. Ez azért sem lenne haszontalan, mert – bár célunk az MSZP–SZDSZ-kormány leváltása – 1998 hozhat olyan választási eredményeket, amelyek nyomán igen bonyolult politikai konstelláció alakulhat ki. Feltehetően minden parlamenti erőnek mérlegelnie kell majd, melyik az a politikai formáció, amellyel a legnagyobb sikerrel és a legkisebb kockázattal vezethető az ország. Ezen az alapon elvileg az MSZP-vel sem kizárt az együttműködés. Ehhez azonban alaposan át kellene alakulnia az MSZP-nek. Azzal, amit ma az MSZP képvisel, nehéz mit kezdeni.

• **Változik-e valamiképpen a Szabad Demokraták Szövetsége és a Fidesz viszonya?**

Az SZDSZ-nek a Fidesszel kapcsolatban nincs mozgásteret, ezért nem hallat a szocialistákéhoz hasonló szíréhangokat. Érzik, hogy nevétségessé válna egy ilyen próbálkozással. Az SZDSZ számára egyetlen lehetőség marad: a kormánykoalíció politikáját a teljes konfrontáció felé vinni. Bármiféle konszenzus, amely az MSZP – s esetenként az ország – érdekeit szolgálja, tovább szűkítené az SZDSZ mozgásterét. Az SZDSZ óriási taktikai küzdelmet folytat: azt szeretné elérni, hogy nélkülözhetetlenné váljon az MSZP számára, s e nélkülözhetetlenség tudatában minél többet zsaroljon ki koalíciós partnerétől.

• **A Fidesz az utóbbi időben többször is kétségbe vonja az SZDSZ társadalom iránt érzett felelősségérzetét, bírálta arra hivatkozva, hogy még a látszatra sem ügyelve kíméletlenül elfoglalt fontos közéleti, gazdasági és kulturális tisztségeket. Folytatódna ezek a támadások?**

A szükséges megállapítások jó részét megtettük, azokat azonban nem tartjuk szükségesnek mindennap megismételni. Úgy érzeltem, a magyar társadalom többsége már tisztában van vele, hogy milyen irányultságú párt az SZDSZ. A választási kampányunk megtervezésekor ezt messzemenően figyelembe kell vennünk. Nem akarunk eleve negatív kampányt folytatni, éppen eléggé negatív kampányt számított az, amit a jelenlegi koalíció művel: a mérleget majd a választó vonja meg. Ugyanakkor vannak viták, amelyeket nem lehet tovább halogatni, s ezek a magyar értelmiségre várnak. 1956 értékelése, az 1956 után következett kiegyezés mérlegelése, az egyéni szerepvállalások megítélése ide tartozik. A szellemi életben az ehhez hasonló viták hozzák a valódi rendszerváltást.

• **Számíthatnak társadalmi rokonszenvre ezek a szándékok?**

Ezek a kérdések a társadalom nagy többségét hidegen hagyják – nem kis részben azért, mert millióik a megélhetéssel vannak elfoglalva. Az értelmiség szerepvállalása nélkül azonban politizálni sem lehet eredményesen, s anélkül a rendszerváltozás sem mehét végbe. Jó lenne, ha a magyar értelmiség nemcsak szavakban minősítené magát függetlennek, hanem kialakítaná a valódi autonómiát, a függetlenséget a politikai élettől. Az értelmiségi eszmecsere így nem a politikai viták más szinten történő reprodukálása lenne.

• **Milyennek ítéli a Fidesz értelmiségi támogatottságát?**

A személyes benyomásokon és élményeken túl közvélemény-kutatási adatok szerint is egyre több magasan kvalifikált szavazóra számíthatunk. Ők pedig éppen azt a szerepvállalást vallják magukénak, amelyről beszéltem.

• **A Fidesz népszerűségének növekedését a kormánypártok és az ellenzéki pártok**

körében azonos kommentár fogadta: a Fidesz 1992-ben is hasonló eredményt ért el, de a választásokra leolvadt a bizalom, s ez most is megismétlődhet. Hogyan fogadták ezt a véleményt?

Az e tekintetben tapasztalt kormányzati és ellenzéki összhang nem lepett meg bennünket. 1988-tól kezdve időnként összekapcsolódnak a velünk szövetséges és a velünk szemben álló politikai csoportok érdekei. 1992-ig például mind az SZDSZ, mind pedig a Magyar Demokrata Fórum érdekei úgy kívánták, hogy a Fideszt a SZDSZ ifjúsági csapatként állítsák be. Ebben az SZDSZ érdekei nyilvánvalóak voltak, az MDF pedig így próbálta eljellemezni az általunk megfogalmazott kritikát. Politikai riválisaink az ellenzéki oldalon ma úgy érzik, megerősödésünk nem feltét-

• **A Független Kisgazdapárt elnöke szerint a polgári Magyarországról szóló Fidesz-vitaanyag értéktelen. „Megdöbbenem, hogy a Fidesznek tulajdonított szürkeállománnyal ilyen primitív, semmitmondó, demagóg szöveggyűjteményt lehetett csak közreadni” – nyilatkozott Torgyán József az MH-extrában. A Fidesz több politikusa több helyütt is válaszolt erre, a lényeg így foglalható össze: ne az állítást nézzük, hanem a személyt, aki mondta. Milyennek minősíti e szövegváltás hangnemét?**

Természetesen szerencsétlennek. Azt azonban nem tudom eldönteni, hogy Torgyán úr kirohanásai ártnak-e nekünk, avagy használnak. Azt a kormányzati szándékot mindenesetre megühistjük, hogy a társadalom előtt egybemossák az egész ellenzékét. Ezek a

MDF-fel mindenképpen le kell zárunk egy nem túlságosan kiterjedt vitát a Magyar Demokrata Néppárttal kívánatos kapcsolatról.

• **Az MDF-fel akkor is megköti a Fidesz a választási szövetséget, ha abban mindössze e két párt marad?**

Értelmezésem szerint a Fidesz már idézett választmányi döntése ezt is lehetővé teszi. A Fidesz egyik legfontosabb értéke, hogy szövetségesként és ellenfélként is megbízható, kiszámítható partner. Ha nincs rá indok, amely az MDF-fel való szövetséget számunkra – elveink miatt – vállalhatatlanná tenné, akkor nem kell átértékelni az eddigi kapcsolatot. Erre kötelez bennünket az Antall Józseffel valaha kialakított politikai és személyes viszony is.

• **Immár több hónap telt el a polgári**

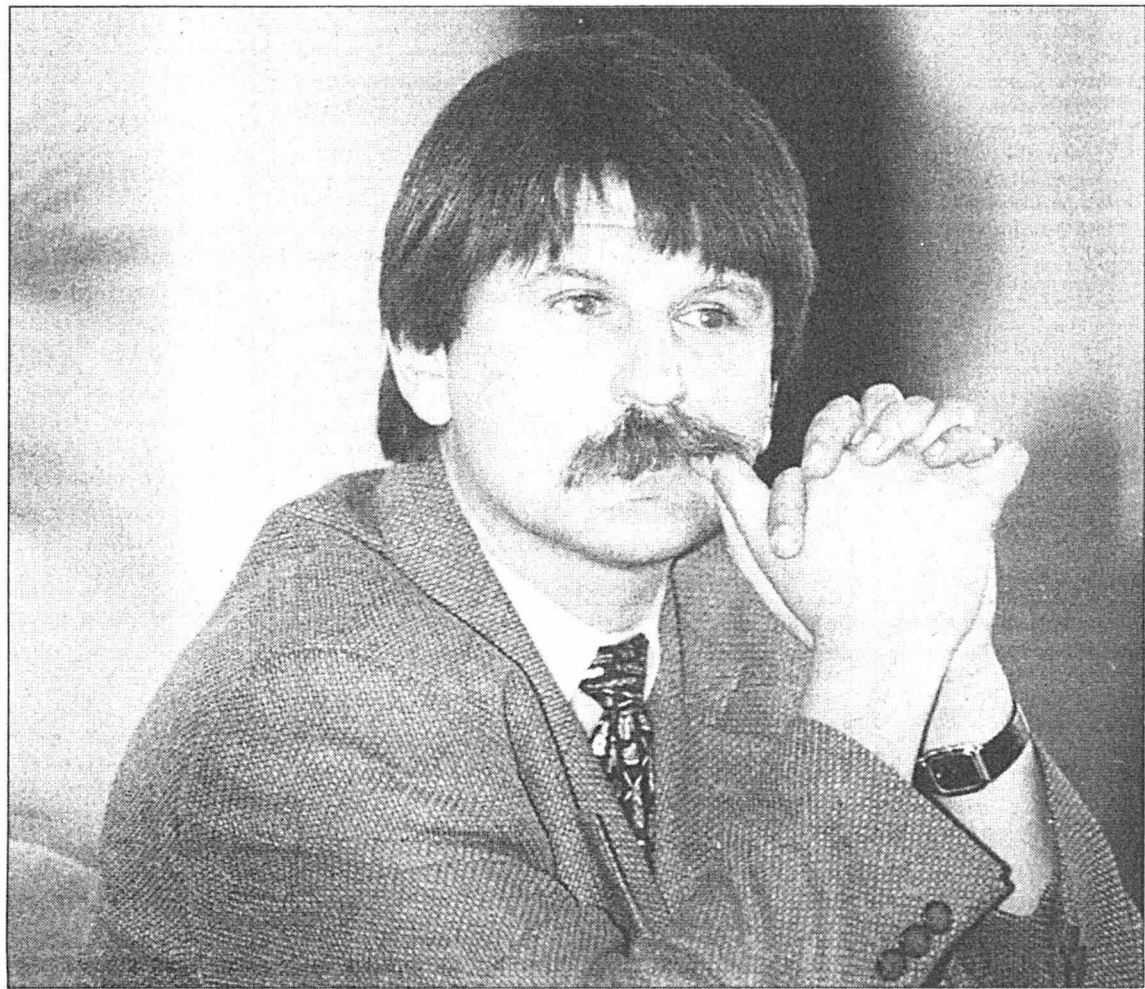

FOTO: HABIK CSABA

„1988-tól kezdve időnként összekapcsolódnak a velünk szövetséges és a velünk szemben álló politikai csoportok érdekei”

lenül áll az érdekükben, s ennek – nem mindig mérlegelve a maguknak okozott kárt – hangot is adnak.

• **Sok vélemény szerint az utóbbi hónapokban tovább csökkentek az ellenzék szövetségkötésének esélyei. Önök készülnék arra az eshetőségre, hogy egyedül kell majd indulniuk?**

1994 őszre az önkormányzati választásokon elért viszonylagos siker után történelmi esély kínálkozott arra, hogy a jobbközép ellenzék koncentrált erőt hozzon létre, amely képes hiteles alternatívaként fellépni. Ezt a folyamatot akkor Giczy György kereszténydemokrata pártelnökké történő választása akasztotta meg. Ezután hozta meg döntését a Fidesz országos választmánya: továbbra is készen állunk, hogy részt vegyünk a jobbközép ellenzék szoros, szervezetszerű együttműködésében, ha eljön az ideje, a választási szövetségben. Amíg azonban az érintett pártok között nincs megállapodás, s Fidesz úgy készül, mintha egyedül kellene indulnia.

• **Mi a személyes benyomása, egyedül fognak indulni?**

Erre a kérdésre ma nem tudok felelni, de jövő tavaszra minden függő kérdést meg kell válaszolnunk. Nincs időnk tovább várni.

kirohanások azonban igen ártalmasak abból a szempontból, hogy erőnket és figyelmünket nem összpontosíthatjuk a koalíció elleni támadásokra. Gondolom, azzal Torgyán József is egyetért, hogy jelenleg az MSZP–SZDSZ-kormányzat leváltása a legfontosabb feladatunk és közös célunk. Nem mi vagyunk, akik a vitákat kezdeményezzük a Független Kisgazdapárttal. Talán egyszer majd valaki elmagyarázza Torgyán Józsefnek, hogy a „közszolgálati” média miért éppen akkor ad lehetőséget az ellenzéki politikusoknak a megnyilatkozásra, amikor azok más ellenzéki pártokat minősítenek.

• **1994-hez viszonyítva átértékelődött-e a Fidesz és az MDF politikai viszonya?**

Az MDF-re mint kiszámítható partnerre tekintünk és szeretnénk tekinteni a jövőben is – függetlenül attól, hogy a pillanatnyi felmérések szerint mekkora erőt tudhat maga mögött. Egyébként nem tévesztjük össze a felmérések által mutatott pillanatnyi eredményeket az MDF tényleges erejével, amelyet például októberben a Kossuth téri tüntetés sikeres megszervezése is mutat. Hasznos lenne, ha a Fidesz és az MDF ereje elegendő lenne a választási győzelemhez, de azt hiszem, nem tartunk itt. Az

Magyarországról szóló vitáit megjelelése óta. Fogadtatásáról melyek az eddigi tapasztalataik?

– Megjelenése óta egyre többen keresik a kiadványt, számtalan – esetenként több száz fő részvételével zajló – nyilvános vitán vagyunk túl, s vitát keltettünk az újságok hasábjain is. Információink szerint a koalíciós pártok is komoly szakértői csapatokat mozgósítottak a vitáit elemzésére. Ez azt jelzi, hogy vitáitunk elfogadható kiindulópontnak. Az elmúlt hetekben sokan azon öröklődtek, hogy ennek az ellenkezőjét bizonyítsák, holott a jelek szerint egyre többen vannak, akik részt kívánnak venni az alternatíva kidolgozásában.

• **Az alternatívával összefüggésben mutatkoznak-e olyan nézetkülönbségek, amelyek megosztják a Fideszt vagy annak vezetését?**

– Nem érzékelek ilyeneket.

• **Tapasztal-e a Fidesz-tagság körében olyan éledetlenséget, amelynek nyomán változtatni kellene az elnökség összetételén?**

A májusi tisztújító kongresszusig még sok minden történhet, s nem kizárt, hogy módosul az elnökség összetétele. Ez azonban aligha hoz radikális változást a mai viszonyokhoz, a most követett irányvonalhoz képest.